සාම්ප්‍රදායික උත්සව

සීතාවක ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ පුරාණයේ සිට පැවත එන සාම්ප්‍රදායික උත්සව අතර ප්‍රධාන තැනක් හිමිවන්නේ මානියම්ගම රජමහා විහාරයේ දුරුතු පුණ්‍යත්සවයටයි. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් අග්‍ර ශෂ්‍ය පූජා උළෙලකි. අළුත් සහල් මංගල්‍යයකි. විහාරය සතු කුඹුරු වලින් හා දුරුතු පුර පසළොස්වක දා අළුත් වී කරල් කපාගෙන පෙරහරින් විහාරයට වැඩමවාගෙන එන්නේ ඇතා පිට තබාගෙනය. ඒවා රැගෙන එන දේවදූතයා නමින් හැඳින්වෙන දරුවා රාජ කුමාරයෙකු සේ ඇඳ පැළඳ සිටී. අති උත්කර්ෂවත් අන්දමින් පැවැත්වෙන මෙම පෙරහැර කරල් පෙරහර නමින් ද හැඳින්වේ. පෙරහරේ ගෙන එනු ලබන වී අතින් පොතු හැර සහල් කොට ක්ෂීර පායාශයක් පිළියෙළ කර බුදුන් වීෂයෙහි අගහස් දානක් පිළිග න්වේ.

මෙම පෙරහරට විශේෂිත වූ අංග කීපයක් වේ. දැනක්ද එක් අංගයකි. කඳේ එක් පැත්තක සහල් මුලක් ද අනෙක් පැත්තේ පොල් ගෙඩියක් එළවළුවක් ආදියද එල්වා සුදු රෙද්දකින් වසා සකස්කොට කර තබාගෙන පෙරහරේ ගමන් කෙරෙන අය පැරණි වැඩ වසම් සමාජයේ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරති. විහාර ගමකින් හෝ නින්ද ගමකින් හෝ දේවාල ගමකින වීවා හිමි ආයතන වෙත වාර්ෂිකව ගෙන ආ පෙනුම් කඳ සිහි කැඳවන අංගයකි. මේ පෙරහරට ආදියේදී ආඩි ගුරුවරුන්ද සහභාගි වන්නට ඇත. කසාවත් හැඳ පෙරවා නවගුණ වැල් කර එල්වාගෙන කබලක් වැනි දෙයක් අතට ගෙන පෙරහරේ ගමන් කරන සන්‍යාසි ප්‍රතිරූපකයන් නිසා ආඩි ගුරුවරුන් සිහියට නැඟේ.

මේ හැර මැදගොඩ, කඹුළුමුල්ල, කඩදොර, නවගමුව, කඩුවෙල ආදි පත්තිනි දේවාල වලද වාර්ෂිකව ඇසළ පෙරහර පැවැත්වීමත් මඩු නැටීමත් ඇසළ හෝ නිකිණි මාසවල සිදුවේ. ශුභ මොහොතින් කප් සිටුවා දින ගණනක් පෙරහර පවත්වා අවසන් දින දිය කැපීම සිදු කෙරේ. ගජබා සමයේදී නිළ යෝධයා යගදාවකින් ගසා මුදු දෙබෑ කරගෙන ඉන්දියාවට ගිය ගමන සිහි කරමින් මේ දිය කැපීම සිදු කරන බව කියනු ලැබේ. මැදගොඩ දේවාලයේ ඇසළ පෙරහැර මංගල්‍යය මෙන්ම කළුවී මංගල්‍යය, අළුත් සහල් මංගල්‍යය, ගම්මඩු මංගල්‍යය සහ නානුමුර මංගල්‍යය යන වාර්ෂික උත්සව පහක් පැවැත්වීමට නියමිත බව එම දේවාල භාරකරුවන්ගෙන් දැනගැනීමට ලැබුණි. මැදගොඩ කඹුළුමුල්ල යන දේවාල වල උත්සව වලදී මුල්ම පහන දැල්වන්නේ ගණේගොඩ දෙවියන් නමින් හැඳින්වෙන රාජසිංහ රජු වෙනුවෙන්ය. දේව කන්නලව් වලදීද සිද්ධ ගණේගොඩ පත්තිනි දෙවි හාමුදුරුවන් වහන්ස යනුවෙන් ඇමතීම සිරිතය.

ගම් වලද මෑතක් වනතුරුම සිංහල අවුරුද්දට පෙර ගම්මඩු දානෙ මඩු වැනි දේව උත්සව පැවැත්වූයේ ශෂ්‍ය වර්ධනයත්, වසංගත රෝග ආදියෙන් මිදීමත් සඳහාය. නිසි කල්හි වැසි ලබා ගැනීමද තවත් අරමුණකි. මේ දේව උත්සව වලදී විවිධ නැටුම් විධි ගායන වාදන ආදියෙන් ගැමියෝ රසවත් වූහ. විවිධ ප්‍රසංගයක් වැනි වූ මෙම උත්සව අද පවත්නා අවුරුදු උත්සවවලට වඩා ප්‍රිය ජනක වීය. ඒ නිසාම ගමේ සමඟිය එකමුතු භාවය තහවුරු වීය. ගැමියෝ එකාවන්ව මේ කටයුතු සහභාගි වූහ. තරහ මරහ අමතක කර නව වර්ෂය සඳහා දෙවියන්ගේ ආශිර්වාද ලදහ.

පංසල ගමේ ප්‍රධානතම ආගමික හා සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයක් වීය. සති පිරිතක් අවසානයේදී දොරකඩ අස්න හා අනුශාසනා පැවැත්වීණි. සතිය අවසන් දින විශේෂ සූත්‍ර දේශනාව ඇසීමට දෙවියන්ට ආරාධනා කිරීමට දේව දූතයා දේවාලයක් කරා පෙරහරෙන් කැඳවාගෙන යනු ලැබේ. ආසනු පැමිණි ඔහු දෙවියන් සහපිරිවරින් පැමිණි බව ප්‍රකාශ කෙරෙන දොරකඩ අස්න කියයි. සති පිරිත් හැරුණු විට පන්සල් වල තිස් පැයේ තුන් තිස්පැයේ පරිත්‍රාණ ධර්මදේශනාද, ආසන දෙකේ ධර්ම දේශනාද වාර්ෂික කඨින පිංකම් ආදියද පැවැත්වීණි. ගමේ කවුරුත් සාමූහිකව මේ කටයුතුවලට සහභාගි වූහ.

කොරපොල් ගැසීම කතුරු ඔංචිල්ලාව පන්දු කෙළිය ආදියද පැවැත්වීණි. ඇතැම්විට කොහොඹ කංකාරිය (ගම්කාරිය) සොකරි නාඩගම ජයසා ලෙංචිනා නාඩගමද ගම්වල දක්නට ලැබුණි. පෞද්ගලිකව ගෙවල්වල පැවැත්වූ උත්සව අතර බලි තොවිල් වලටද විශේෂ තැනක් තුබුණි. රජ ගෙදර රජ බිසවකගේ රූපය අඹා පැවැත්වූ බලියාග යකදී එම රූපයේ පැවති අඩුපාඩුවක් පෙන්වා දීමෙන් රජ බිසව වෙනුවෙන් දිවි පුදන්නට සිදුවූ බව ජන වහරේ එයි. මහ නිලඟ රාක්ෂය සෙනසුරු ඒරාෂ්ටකය දස ක්‍රෝධ ඒස්කම් බලිය වැනි යාග කර්ම විශේෂයෙන් ප්‍රඥුන් උදෙසා පවත්වා ඇත. නාගරික වාණිජ ආර්ථික රටාවත් පාරිභෝගික කෘෂිකර්මය වෙනුවට ආර්ථික වගාවන්ගේ ව්‍යාපෘතියක් නිසා පුරාණ ගැමි සංස්කෘතික රටාව බිඳ වැටී ඇත.

රාජ්‍ය පාලනය හා සඟ සසුන

ක්‍රි. ව. 1530 ට පෙර මහයා පාලනය

ක්‍රි. ව. 1530 - 1581 මායාදුන්නේ රජු (මොහු සිරි විජයබා නමින් ගණේගොඩ යාදින්නේ හැඳින්වේ...)

ක්‍රි. ව. 1581 - 1592 ටිකිරි බණ්ඩාර (රාජසිංහ i)

ක්‍රි. ව. 1592 - 1595 එල්ලාවල රාජසූරිය කුමරු

මායාදුනු පුර සීතාවකම බවත් මහයා උපන් හෝ ජයගත් ප්‍රදේශය බවත් මහයාගේ නියමීගම මානියම්ගම වීයහැකි බවත් කලින් පැහැදිලි කලෙමි. මහ පැරකුම් අවදියේ සිටම මානියම්ගම ප්‍රසිද්ධියට පත්ව තිබුණි. නම්පොතේ (වීහාරසේන) මානියම්ගම වීහාරය සඳහන්ව තිබේ. ප්‍රධාන රජ කෙනෙකු පෙර මේ ප්‍රදේශයේ සිට නැත. මහයා (මහාදිපාද) වරයකු යටතේ පවතින්නට ඇත. ක්‍රි. ව. 1529 දී කෝට්ටේ සත්වන විජයබාහු මරවා පුතුන් තිදෙනා බලය ලබා ගත්තේ රජ පදවියට හිමි අය සිටියදී වෙනත් අයකුට රජය පැවරීමට ගත් තීරණයක් නිසාය. භුවනෙකබාහු කෝට්ටේ රජවීය. රයිගම් බණ්ඩාර රයිගමත් මායාදුන්නේ කුමරු සිතාවකත් රජවූහ. මේ සිද්ධිය විජයබා කොල්ලය නමින් ප්‍රචලිතයි. මේ අවධියට පෙර මහනුවර හා යාපනයේත් උඩුගම්පල මාදම්පේ වැනි ස්ථානවලත් ප්‍රදේශාධිපතීහු සිටියාහ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම අඛණ්ඩතාව බිඳ වැටුණු යුගයකි. බෙදාගෙන පාලනය කිරීමේ දුර්වල අවිචාරවත් ක්‍රියා මාර්ගය නිසා අවාසනාවන්ත යුගයක් සේ සැලකිය හැකිය. භුවනෙකබාහුගෙන් පසු කෝට්ටේ රජකම හිමිවිය යුතුව තිබුනේ මහයා පදවිය ඉසිලූ මයාදුන්නටය. එහෙත් ඒ නීත්‍යානුකූල අයිතිය අමතක කර සිය මුනුබුරු ධර්මපාලට පැවරීමට ගිය බැවිනුත් ඔහු පෘතුගීසීන්ගේ ගැත්තකු වී ඔවුන්ගේ මනාපය පරිදි කටයුතු කළ බැවිනුත් මායාදුන්නේ රයිග ම් බණ්ඩාර සමඟ එක්වී කෝට්ටේ අවුල් ඇති කළේය. එනිසාම පෘතුගීසීන්ගේ උදව් ඇතිව භුවනෙකබාහු තෙවරක්ම සීතාවක රජධානිය විනාශ කළේය. වයස එකොළහේ සිටම ටිකිරි බණ්ඩාර රාජසිංහ මෙම විනාශය නිසා ඇති වූ සාධාරණ කෝපය උඩ ලංකාවේ පෘතුගීසීන්ගේ ප්‍රධාන සතුරා බවට පත්වීය. මේ අතර ධර්මපාල කෝට්ටේ රජ උණේ පරංගින් අතින් භුවනෙකබාහු මියගිය පසුය. (1551-1597) මොහුගේ රුවක් තනවා පෘතුගාලයට යවා එහි ජෝන් රජු ලවා එම රුවට ඔටුණු පළඳවා ලංකාවේ රජකම තහවුරු කර ගැනීමට ඔහුගත් ක්‍රියාමාර්ගය ඉතාම දුර්වල අනුවණ කර්තව්‍යයකි. විදේශීය ජාතියකට රට පාවා දීමේ පරගැති කමකි.

රාජසිංහ ගේ රාජ්‍ය කාලය 1581 සිට 1592 දක්වාය. මායා දුන්නේ ජීවත්ව සිටියදීම මොහුට රාජ්‍ය කටයුතු හා යුධ මෙහෙයුම් කටයුතු පවරා තුබුණු බව පෙනේ. ටිකිරි බණ්ඩාර සතර කෝරළයේදී වීදිය බණ්ඩාර හා කළ සටනින් ජයගෙන පැමිණි පසු පියරජු පුතා කෙරෙහි අතිශයින් පැහැදුණේය. පිය පුතු දෙදෙනා අතර මත ගැටුමක් නොවන බව රාජාවලිය අනුව පෙනේ.

"මායා දුන්නේ රජ්ජුරුවෝ තමාගේ ශ්‍රී රාජසිංහ කුමාරයන්ට තමාගේ ආඥා පනතට පවතිනා හැටියට පවතින්ඩ මහා සේනාවටත් රටටත් අවසර දුන්නාහ. එසේ අවසර ලැබගෙන කුමාරයා පියමග රජාණන් සිත් ලෙසට වීසුවාහ."

"රාජාවලිය"

මේ රාජාවලි පාඨය අනුව රාජසිංහයන්ට මායාදුන්නේ රජු මැරීමට අවශ්‍යතාවක් නොවීය. ඔහු පියා මැරූ බව රාජාවලිය නොකියයි. එහෙත් රාජසිංහයන් කෙරෙහි භක්තියත් ප්‍රසාදයත් ඇතිව ඔහුගේ සුරු වීරය කම් මහ ඉහළින් අගය කරයි. රට වැසියන්ගේත් භික්ෂූන් වහන්සේගේත් අනුග්‍රහය මොහුට නොලැබුණේ ජාතියේ අවාසනාවටයි. එසේ සහයෝගය ලැබුණා නම් අපේ ඉතිහාසය මීට වඩා හිතකර වන්නට තිබුණි. රාජසිංහයන්ට වීරුදධව විශාල කුමන්ත්‍රණයක් රටපුරා ක්‍රියාත්මක වීය. එය මෙහෙයවා ඇත්තේ භික්ෂූන් වහන්සේලා වීසිනි. ටිකිරි බණ්ඩාරයන්ගේ සොහොයුරෙකු වූ තිඹිරිපල බණ්ඩාරට රජකම පැවරීමට උන්වහන්සේලා කැමැත්ත පළ කළහ. ටිකිරි කුමරු භික්ෂූන් කෙරෙහි බිඳුනේ ඒ හේතුව මතය. ගණේගොඩ යාදින්න අනුව ටිකිරි කුමරු භික්ෂූන් වහන්සේ කෙරෙහි එරෙහි වූයේ මව්කුසෙ බිහිවන්නටත් පෙර යක්ෂ ආත්ම භාවයක සිටියදීය. රත්නාලංකාර හිමියන් පවා රජුගෙන් මැරුම් කෑ බවත් භික්ෂූන් වහන්සේලා හැට නමක් කණා මැදිරි (ගණ මැඩිලි) වලට දැමූ බවත් තවත් අය හිටුවා පස් ගසා නඟුලෙන් සී සෑ බවත් ජන ප්‍රවාද වල එයි. මේ කිසිම තොරතුරක් රාජාවලියේ සඳහන් නොවීම විශේෂ දෙයකි. ටිකිරි බණ්ඩාර අතින් පියා මිය යාම අහම්බෙන් වූවක් හැටියටයි ජන ප්‍රවාද වල සඳහන් වන්නේ. කුමරු මේ නිසා සිත් තැවුලට පත්වීය. ඔහු සැනසීමට භික්ෂූන් වහන්සේලා ඉදිරිපත් වූයේ නැත. නායක භික්ෂූන් හිනඬව සිටියදී සාමනේර භික්ෂුවක් පිළිතුරු දුන් බව ගණේගොඩ යාදින්නේ සඳහන් වේ. භික්ෂූන් වහන්සේලා රජුවෙත කිසිම අයුරකින් සානුකම්පිත දෘෂ්ටියක් නොහෙලූ බව මේ හැම කරුණකින්ම හෙළි වේ. එනිසාම භික්ෂූන් වහන්සේ කෙරෙහි රජතුමාගේ සැකයද වර්ධනය වීය. "මාපිරිග ම (වැද්දාවල) බෝ රුස්පාවක් යටදී පිරිත් කියා ගණේගොඩ දෙවි බන්ධනයකට අසු කිරීමට සූදානම් වූ භික්ෂූන් රජු දකින්ම බිසයන් ඇලලී අවසිහියෙන් දෙදෙනා බැගින් පැමිණ කණාමැදිරි වලට පැන මිය ගියබව ගැමියන් කරන ඇතැම් තොරතුරුවල ඇත. මෙතැන සිදු වූයේ රජු අල්ලා මැරවීමට කළ කුමංත්‍රණයක් දැයි කල්පනා කළ හැකිය. ආඩිගුරුහු අවස්ථාවාදීව රජුට ළඟා වූහ. ශිව සමය වැළඳගෙන සිරි පදයක් බීරාඩි දෙවොලත් ආඩිත්ට පවරන්න හේතුව මෙයයි.

එතෙක් පැවති පාලන තන්ත්‍රයේ ආසාර්ථ කභාවය දුටු රටේ භෞමික අඛණ්ඩතාව රැක ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය දුටු රටේ එක්සත්භාවය අගය කළ එමෙන්ම පෘතුගීසීන් රටෙන් පළවා හැරීමේ මහඟු කාර්යය ජීවිතය පරදුවට තබා අවංකව කරට ගත් කුමංත්‍රණ කරුවන්ට අවනත නොවූ අර්ථවත් තරුණ නායකයකු හැටියට රාජසිංහයන් යන්තම් හෝ යථාර්ථ යෙන් හඳුන්වා දී ඇත්තේ රාජාවලියේ පමණි.

තදබල බෞද්ධ වීරෝධී හැඟීම ක් රජතුළ වූ බවක් සැවුල් සන්දේශය අනුවද නොපෙනේ. දෙල්ගමු විහාරය පිහිටියේ සීතාවකට එතරම් ඈතින් නොවේ. රාජසිංහයන්ගේ බල පදේශය තුලමයි. මහින්දාලංකාර හිමියන් එහි සුරක්ෂිතව සිටී බව එම සංදේශය ශාක්ෂි දරයි. සන්දේශය රැගෙන යන්නේ තෙවළා දහමී කඳ සවන බරණ කළ සමන් සුරිඳු වෙතයි. සන්දේශය දෙවියන්ගේ අයදින්නේ මුහිසස්න ළතර රාජසිංහ නිරිඳු, මැතිගණ හා ඇතැස් රිය පාබළ සෙන් රකින ලෙසයි. රජුගේ අබෞද්ධ පිළිවෙත චූල වංශයේ තුවා දක්වා ලියා ඇත්තේ අතිශයෝක්තියෙන් බව පෙනේ. හිරිපිටියේ රාළ දළදා වහන්සේ කෝට්ටෙන් සිතාවකට ගෙන යනු ලැබූයේ පෘතුගීසීන්ගෙන් ගලවා ගැනීමටය. පෘතුගීසීන් වරන් වර

30 වන පිටුවට

ඊට පසු පෘතුගීසීහු සීතාවකපුරය සම්පූර්ණයෙන් විනාශ කළහ. රජ මාලිගාව ගින්නෙන් දවාලූහ. තල්දූවේ හෙරණ්ඩි දෙවොලද විනාශ කළත් කළුගල් වලින් කළ ගොඩනැගිල්ලක් නිසා පහළ කොටස් පමණක් ඉතිරිවිය. ඉතිරිවී ඇති විකත් ආත්මාර්ථකාමී මිනිසුන් ගේ ක්‍රියා නිසා ක්‍රමයෙන් විසිරි යනු දක්නට ඇත. සීතාවක පුරාණය පිළිබඳ යථාර්ථය සම්පූර්ණයෙන්ම වැලලී ගොස් ඇත. ජාතියේ ආඩම්බරයට පහළ වූ එහෙත් ජාතියේ අවාසනාව නිසා අකාලයේ විනාශ වී ගිය එඩිතර තරුණ නායකයකු පිතෘ ඝාතකයකු, සංඝ ඝාතකයකු බෞද්ධ විරෝධියකු හැටියට හඳුන්වා දෙනු ලැබ නාම මාත්‍රය පමණක් ඉතිරි වී ඇත. කෘතඥතාව පෙරදැරි කරගත් සාමාන්‍ය සිංහල ජනතාව අදත් සිද්ධ ගණේගොඩ දෙවි හාමුදුරුවන් නමින් විරාහිමාන ටිකිරි බණ්ඩාර රාජසිංහයන්ගේ දේවත්වයෙන් පුදති.

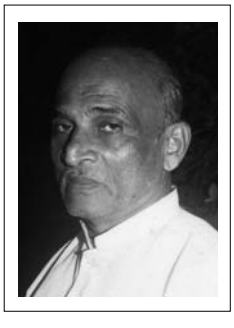

ශාස්ත්‍රවේදී
නා. ලි. සාර්ලිස් අමරසිරි